castle (the 15th century), the fifth – to the 19th–20th centuries.

The culture layers dated to the 16th–18th centuries were dug off on improvements of the territory of the castle dated to the 20th century. On the laying of electric cable along the eastern wall in 2000, an archaeological investigation was carried out once more (earlier it was carried out in 1957 and 1960–1961). They confirmed the above described stratigraphy and chronology of culture layers.

RAUDONĖS PILIES ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI 1999 M.

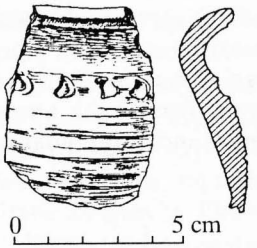
Algirdas ŽALNIERIUS

Archeologiniai tyrimai Raudonės pilyje buvo atlikti 1999 m. spalio mėnesį. Ruošiant teritorijos sutvarkymo plotą reikėjo surinkti duomenis apie pirminio pilies kiemo paviršiaus lygius. Tyrimų metu buvo iškastos penkios perkasos, ištirtas 10,4 m² plotas. 1959 m. Raudonės pilį tyrinėjo architektai S. Čerškutė ir V. Jurkštas. Buvo iškastos 7 perkasos pilies kieme, nustatyti kiemo lygiai, rasti buvę pilies vartai.

Aiškių istorinių duomenų apie Raudonės pilies (tiksliau – rūmų) pastatymą nėra. Pirmąjį mūrinį rūmų korpusą pastatė Stepono Batoro dvariškis Krišpinas Kiršenšteinas. Raudonę paveldėjęs jo sūnus, taip pat Krišpinas, 1636 m. dvarą perleido savo sūnui Jeronimui, kuris čia valdė iki XVII a. aštunto dešimtmečio. XVIII a. pirmoje pusėje Raudonės rūmai už skolas atiteko Kiršenšteinų giminaičiams Olendskiams. Apie 1810 m. dvaras buvo parduotas grafui Zubovui. Iki XIX a. aštunto dešimtmečio pilis buvo iš pagrindų rekonstruota ir įgavo dabartinę išvaizdą. XIX a. pabaigoje – 1934 m. dvarą valdė Faniae Castro. 1939 m. rūmai buvo parduoti iš varžytinių ir čia buvo įkurta mokykla, tebesanti čia iki šių dienų. Rūmai nukentėjo II Pasaulinio karo metu: buvo susprogdintas pilies P korpusas ir didysis bokštas. Pilies restauracija buvo baigta 1968 m.

Pagal architektūrinius tyrimus, rūmų statyba prasidėjo XVI a. pabaigoje pastačius P, kiek vėliau ir Š korpusus. Juos jungė gynybinės sienos su šaudymo angomis ir vartais V sienoje. XVII a. antroje pusėje, panaudojant kiemo R sieną, buvo pastatytas R korpusas. XIX a. rekonstruojant pilį buvo pastatyta koplyčia, praplėstas R korpusas, perstatyti pilies bokštai, suteikiant jiems neogotikos bruožų.

Archeologinių tyrimų metu 3 perkasos buvo iškastos prie Š korpuso ir dvi prie rūmų P korpuso. Kiemo paviršius lygus, nežymiai kyla R link. Jo absoliutus aukštis yra 49,07–49,67 m. Kultūrinio sluoksnio storis pilies kieme yra 60–110 cm, prie Š korpuso Š sienos – 55–80 cm. Geologinius sluoksnius sudaro smėlis prie Š korpuso ir lengvas moreninis priemolis prie P. Virš pirminio žemės paviršiaus yra susiklostęs apie 30 cm storio tamsiai pilko juodžemio sluoksnis. Jis buvo rastas tiek prie Š, tiek prie rūmų P korpuso. Prie rūmų P korpuso, šiame sluoksnyje buvo rasta ornamentuota virimo puodo šukė (31 pav.),

31 pav. Keramika iš Raudonės pilies.
V. Trečiokienės pieš.
Fig. 31. Ceramics from the Raudonė castle.

lauko riedulių. Čia galėjo stovėti XIV–XV a. datuojami mediniai pastatai.

Nuo šio sluoksnio paviršiaus pradėta Raudonės rūmų statyba. Pastačius rūmus, susiformavo iki 30 cm storio pilko juodžemio, smėlio, smulkių griuvenų sluoksnis, kuriame rastas koklių ir buitinės keramikos šukes galima datuoti XVII–XVIII a. Kiemo paviršius pastačius rūmus buvo 48,10–48,55 m lygyje kiemo V dalyje ir 48,81–49,10 m lygyje kiemo R dalyje.

Rūmų pamatai mūryti iš lauko riedulių ir plytų laužo rišant juos riebiu baltu kalkių skiediniu. Pamatų viršus yra 50–60 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Rūmų sienos mūrytos iš plytų naudojant gotikinį plytų rišimo būdą. Plytų dydis Š korpuse yra 28,0–28,5x14,0–14,5x7,0–7,5 cm. R korpuso plytos kiek didesnės – 28,5–29,1x14,2–14,5x7,8–8,7 cm. P korpuso V gale plytos didžiausios: 28,5–29,5x14,5x7,0 cm. P ir R korpusų kampe tiek pamatų, tiek sienų mūras mūryti kartu, sienoms naudojant 26–26,5x13,0–13,5x6,5 cm dydžio plytas. Tai prieštarautų architektūrinių tyrimų duomenims, pagal kuriuos R korpusas buvo pastatytas vėliau, priglaudžiant jį prie P korpuso. Galbūt korpusų sandūra buvo permūryta rekonstrukcijų metu.

SURVEY OF RAUDONĖ CASTLE IN 1999

In 1999, the area of 10.4 m^2 was investigated in Raudonė castle (Jurbarkas district) where a shiver of a pot dated to the 14th–15th centuries and fragments of tiles and ceramics dated to the 17th–18th centuries were found.

KLAIPĖDOS PILIES PRINCO KARLO BASTIONAS

Vladas ŽULKUS, Mindaugas BRAZAUSKAS

2000 m. liepos–spalio mėn. VLPIC tęsė archeologinius tyrimus Klaipėdos piliavietėje. Ruošiantis tvarkyti ŠV (Princo Karlo) bastioną, jame nuspręsta visiškai atidengti 1670 m. ant bastiono pastatyto taip vadinamo Komendanto namo pamatus (dalis jų buvo atkasta 1976 m.) ir perkirsti charakteringas bastiono vietas perkasomis. Komendanto namo liekanas numatoma eksponuoti uždengus, o bastiono pjūviai padėtų nustatyti, kiek išliko įvairių laikotarpių profilių, kaip jie atitinka žinomus rašytinius šaltinius (žinomi bent 5 bastionų rekonstrukcijos etapai). Bastiono sampilo skirtingų laikotarpių horizontų fiksavimas turėjo ir praktinę reikšmę – buvo ruošiamas bastiono konservavimo projektas. Princo Karlo bastiono šlaito sutvirtinimo ir profilio formavimo darbai prasidėjo liepos mėn. pabaigoje ir tęsėsi iki gruodžio mėn. 20 d. Viskas buvo daroma rankomis.

Komendanto namo liekanos buvo atidengtos viename 376 m^2 plote (iš jų 165,5 m^2 buvo ištirti 1976 m.), o bastio-